

Бурят-Монголой АССР-эй арадай ажакхые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбэй дүүргэлтын дүнгүүд тухай

Бурят-Монголой АССР-эй Статистическэ Управлениин мэдээсэл

1953 ондо промышленностиниин хүдөө ажакхы ба транспортын хүгжэлт, капитална барилга, товарай эрьсын жүжэлтэ ба культуран барилга доро дурсагдаһан тоо мэдээндүүдээр тодорхойлогдоно гэбэл:

I.

Промышленностьдахи үйлдбэрин түсэбэй дүүргэлтэ

Бурят-Монголой АССР-эй территории дээрхи промышленность валовой

продукции үйлдбэрилгынгөө жэлэй түсэбье 100,4 процент дүүргээ.

Валовой продукции хэмжээн 1952 онтой сасуулбал 9 процентээр дээшлээ.

Промышленностиин валовой продукции үйлдбэрилгын жэлэй түсэбье зарим министрствонүүд, управленинүүд, комбинадууд, трестнүүд, предприятияуд ингэжэ дүүргээ:

1953 оной жэлэй түсэбэй дүүргэлтын процент	Процент
БМАССР-эй Нютагай ба түлшын промышленностиниин министрство	100,6
БМАССР-эй Эдэе хоолой товарнуудай промышленностиниин министрство	108
БМАССР-эй Культурын министрствын промышленна предприятинууд	103
БМАССР-эй Министруудэй Советэй дэргэдэхи барилгын материалуудай промышленностиниин управлени	110
БМАССР-эй Министруудэй Советэй дэргэдэхи үргэн хэрэглэй промышленна товарнуудай управлени	90
«Забайкальск» комбинат	91
Улан-Удын мяха-консервнэ комбинат	101
Бурят-Монголой «Рославхлеб» трест	102
Байкалгосрыбтрест	95
Бурят-Монголой «Рославхлеб» трест	104
Ленинэй орденго Улан-Удын паровозо-бүтээлгын завод	96
Галуута-Нуурай рудоуправлени	90
Темлюискэ завод	90
Шэлэй механизированный завод	107
БМАССР-эй 25 жэлэй нэрэмжэтэ Улан-Удын сэмбын фабрика	105
Улан-Удын ликёро-архнин завод	108
Улан-Удын спиртнэ завод	105
№ 4 мелькомбинат	108
Улан-Удын судна заһабарилгын завод	100,2
Бичурин сахарай завод	79
«Механлит» завод	105
Улан-Удын лесозавод	106
Клюевскэ лесозавод	96
Улан-Удын модо уралхуулгын конторо	96
Загаһа буллуулгын завод	108
Улан-Удын Горэлектростанци	115
Улан-Удын МРЗ	92
Селендумын МРЗ	105
Махоркин фабрика	103
Бурмонпромсовет	102
Шухала зүйлэй промышленна продукцинуудые үйлдбэрилгын түсэбэй дүүргэлтэ доро дурсагдаһан тоо мэдээндүүдээр тодорхойлогдоно гэбэл:	
Нүүрһэ	94
Электрэнергия	108
Барилгын модо зөөлгэ	89
Пиломатериалууд	105
Сонхын шыл	103
Хирпинскэ	89
Известко	80
Нооһон буд	104
Архан гутал	113
Гезы гутал	122
Мяха	96
Колбасна зүйл	108
Мяхан консервэ	109
Загаһан консервэ	107
Загаһа барилга	99,1
Спирт	106
Малай тоһо	97
Сыр	104
Кондитерскэ зүйлнүүд	105
Пивэ	117

БМАССР-эй Нютагай ба түлшын промышленностиниин министрство, БМАССР-эй Эдэе хоолой товарнуудай промышленностиниин министрство, БМАССР-эй Культурын министрствын промышленна предприятияуд, БМАССР-эй Министруудэй Советэй дэргэдэхи барилгын материалуудай промышленностиниин управлени, Улан-Удын мяха-консервнэ комбинат, Бурят-Монголой «Рославхлеб» трест, Бурят-Монголой «Гославмаспосырпром» трест, Ленинэй орденго Улан-Удын паровозо-бүтээлгын завод, Улан-Удын ликёро-архнин завод, загаһа буллуулгын завод, Селендумын мото-заһабарилгын завод, мүн Бурмонпромсовет валовой продукци үйлдбэрилгын жэлэй түсэбье дүүргэһэн ба үлүүлэн дүүргэһэн болобошье, тэдэнэртэ номенклатураар тогтоогдоһон зүйлнүүд болон ассортиментын 1953 оной түсэбье дүүргэжүй.

II.

Хүдөө ажахы

1953 ондо таряанай талмай республика соо бүхидөө 1952 онтой

сасуулбал 6 процентээр дээшлээ. Тинхэтэй хамта хара таряа ба шэнинэ тарилга 7 процентээр, гэжэлэй культуранууды тарилга 31 процентээр дээшлэһэн байна.

Колхозууд хара таряанай культуранууды тарилгын түсэбье 102 процент дүүргээ, гэбэшье техникческэ культурануудые, овош, хартаабха, олон жэлэй ногоонууды тарилгын түсэбтэ даалгабаринуудаа дутуугаар дүүргээ.

Колхозууд 1954 оной ургасын намарай тарилгын түсэбье 100,3 процент дүүргээ.

Колхозууд 1952 оной намарайхиде орходоо 1953 оной намар пар 62 процентээр, хара пар 95 процентээр үлүү ехэ хүдөө ажахыа. Гэхэ зуура намарай пар ба хара пар хахалалгын түсэб илээд дутуугаар дүүргэглээ.

Хүдөө ажахые техникческээр збсэжүүлгын ургалта хадаа колхозуудтахи хүдөө ажахын хүдэлмэригнүүды ехээр механизацияла арга боломжо олгоһон байна. Машино-тракторна станцинууд колхозуудта 1952 онойхиде орходоо 1953 ондо 22 процентээр үлүү ехэ хүдөө ажахын хүдэлмэригнүүдэ бүтээжэ, тогтоогдоһон түсэбөө 107 процент дүүргээ. Гэхэ зуура, хартаабха нуулгалгын ба хуряалгын, пропащной культурануудай рид хоорондын элдүүлгын, үбнэ хуряалгын ба гэжээл силосовалгын, мүн колхозо-ий малай ферментүүдтэй ажал ехэтэй хүдэлмэригнүүдэ механизация шилгын түсэбтэ даалгабаринууды машинно-тракторна станцинууд дүүргэжүй.

Машинно-тракторна станцинууд үнэртэгш жэлдэ өөрынгөө тракторна болон машинна паркнуудаар колхозуудта пар ба намарай пар хахалалгы бүхидэнь шахуу механизировалээ, намарай культуранууды тарилга — 97 процентээр, хара таряанай бүхэ культуранууды хуряалга 94 процентээр механизировалээ.

Колхозууд 1953 ондо сад тарилгынгаа түсэбтэ даалгабарине оройдоо 81 процент, жэмэс тарилгынгаа түсэбье оройдоо 40 процент дүүргээ, тэрэшлэн парнигууд болон

1952 онтой сасуулбал болынианууд болон түрэлгын гэрнүүдтэй ороноудай тоо 4 процентээр олошоро.

Хүүгэдэй яслинуудай болон хүүгэдэй садудай тоо 1953 ондо олошоро. Хүдөө ногауудта библиотекэнүүдэй болон клубай эмхи зургаануудай тоо олошорһон байна. Киноустановкауудай тоо 14 процентээр олошоро. Гэхэ зуура, киносетнүүдэй хүдэлмэриэдэ, илангаяа хүдөө ногауудта ехэ тагдалнууд бин байна.

1952 онтой сасуулбал болынианууд болон түрэлгын гэрнүүдтэй ороноудай тоо 4 процентээр олошоро.

Бурят-Монголой АССР-эй Статистическэ Управлени.

„Агитаторай блокнодой“ тусхай номер

СССР-эй Верховно Советдэ болохоё байгаа хунгалтада зориулан, КПСС-эй обкомон пропаганда ба агитацион талгай ород ба бурят-монгол хэлэн дээрэ «Агитаторай блокнодой» тусхай номер жэлэн гаргаба. Блокнодой экинээд СССР-эй Верховно Советдэ хунгала хунгалта тухай СССР-эй Верховно Советдэй Президиумай Указ. мүн Союзай Советдэ болон Националснэиинүүдэй

Советдэ хунгала хунгуулин Бурят-Монголдох хунгуулин округууд тухай Указ томилгодонхой. Хунгалтын урда тээ гэхэн бүлэг соонь: «СССР-эй Верховно Советдэ хунгала хунгалта», «Советскэ хунгуулин системэ», «хунгуулин кампаниян үедэ йбуулагдаха политическэ агитацион формонууд тухай», «Капиталистическэ ороноудта хун-

гапта хайшан гэжэ үнэргэгдэнэб», СССР-эй Верховно Советдэ хунгала хунгалтадаи дашарамдуудан үнэргэгдэхэ хөөрлөөнүүдэй, элдхэлнүүдэй жэһээтэ темнүүд үгтэнхэй.

III.

Түмэр замай, автомобильна ба ухан замай транспортын түсэбэй дүүргэлтэ

Зүүн-Сибирин түмэр замай 4-дехи отделени 1953 оной ашаа тээлгын түсэбье 100,8 процентээр дүүргээ, тэрэ гоодо: түлээ оруулгасан модо ашгальгы 89 процентээр, нүүрһэ ашаалгы 83 процентээр, минерально-барилган материалнууды — 103 процентээр, таряанай ашаанууды тээлгэ 155 процентээр, загаһа тээлгы 118 процентээр, мяханай продуктнууды тээлгэ 96 процентээр, нооһо тээлгэ 125 процентээр дүүргэһэн байна.

БМАССР-эй Министруудэй Советдэй дэргэдэхи харгын ба транспортна ажакхын управлени автомобильна транспортын ашаа шэрэлгын жэлэй түсэбье 102 процент, ашаанай эрьсын түсэбье 104 процент дүүргээ. Бага гол мурэнүүдэй ухан замай транспорт ашаа шэрэлгын түсэбье 98 процентээр дүүргээ, ашаанай эрьсын түсэбье 44 процент дүүргээ.

IV.

Капитальна барилга

Гүрэнэй капитална барилгын жэлэй түсэб 83 процентээр, тэрэ тоодо гэр байрнэ барилгаар 96 процент дүүргэглээ.

V.

Товарай эрьсэ

Худалдаа наймаанай организацинүүдэй 1953 оной бүхэ рознично товарай эрьсын түсэб 99,5 процент дүүргэглээ, тэрэ тоодо худалдаа наймаанай сэтнүүдэй рознично товарай эрьсын түсэб 99,4 процент, нитын эдэе хоолой рознично товарай эрьсын түсэб 100,2 процент дүүргэглээ.

БМАССР-эй Худалдаа наймаанай министрствын худалдаа наймаанай организацинуудай рознично товарай эрьсын түсэб 99 процентээр дүүргэглээ, тэрэ тоодо худалдаа наймаануудай сэтнүүдэй түсэб 99 процентээр, нитын эдэе хоолой организацинуудай түсэб 100,5 процентээр дүүргэглэһэн байна.

Центросоюзай худалдаа наймаанай организацинуудай рознично товарай эрьсын түсэб 101,3 процент, тэрэ тоодо худалдаа наймаанай сэтнүүдэй түсэб 100,3 процент, нитын эдэе хоолой организацинуудай түсэб 99,7 процент дүүргэглээ.

ОРС-нууд болон продснабуудай рознично товарай эрьсын түсэб 99,5 процент, тэрэ тоодо худалдаа наймаануудай сэтнүүдэй түсэб 99,2 процент, нитын эдэе хоолой организацинуудай түсэб 100,7 процент дүүргэглээ.

VI.

Культурна барилга

Дунда эрдэмэй хүгжэһэнтэй дашарамдуудан 1952 онтой сасуулбал 1953 ондо дунда хургуулинуудай тоо 22 процентээр олошоро, тэрэшлэн 8—10-дахи классуудай хурагшадтай тоо 46 процентээр олошорһон байна.

Дунда хургуулинууды дүүргэһэдэй ба болосоролой аттестадууды абатшадтай тоо 1953 ондо 51 процентээр олошоро. 1953 оной зунай турша соо арба мянга гаран үхибүүд болон багашуул пионерскэ лагерьнууд болон хүүгэдэй санаториуудта амараа, хүүгэдэй садудай, хүүгэдэй байшанууд болон хүүгэдэй яслинуудай дачин газарнуудта зунай сагта эмхитэйгээр ошожо амарһан байна.

Хүүгэдэй яслинуудай болон хүүгэдэй садудай тоо 1953 ондо олошоро. Хүдөө ногауудта библиотекэнүүдэй болон клубай эмхи зургаануудай тоо олошорһон байна. Киноустановкауудай тоо 14 процентээр олошоро. Гэхэ зуура, киносетнүүдэй хүдэлмэриэдэ, илангаяа хүдөө ногауудта ехэ тагдалнууд бин байна.

1952 онтой сасуулбал болынианууд болон түрэлгын гэрнүүдтэй ороноудай тоо 4 процентээр олошоро.

Хүүгэдэй яслинуудай болон хүүгэдэй садудай тоо 1953 ондо олошоро. Хүдөө ногауудта библиотекэнүүдэй болон клубай эмхи зургаануудай тоо олошорһон байна. Киноустановкауудай тоо 14 процентээр олошоро. Гэхэ зуура, киносетнүүдэй хүдэлмэриэдэ, илангаяа хүдөө ногауудта ехэ тагдалнууд бин байна.

Хүүгэдэй яслинуудай болон хүүгэдэй садудай тоо 1953 ондо олошоро. Хүдөө ногауудта библиотекэнүүдэй болон клубай эмхи зургаануудай тоо олошорһон байна. Киноустановкауудай тоо 14 процентээр олошоро. Гэхэ зуура, киносетнүүдэй хүдэлмэриэдэ, илангаяа хүдөө ногауудта ехэ тагдалнууд бин байна.

Улан-Удын «Кооператор-комсомолец» гэжэ олзолборилгын артедийн трикотажна цехын хүдэлмэриин Валентина Хоренко СССР-эй Верховно Советдэ хунгала хунгалтын хүдэлмэридэ ажаллалга бахтала жагаад, үдэрэйнгөө даалгабарине ходоодо үлүүлэн дүүргэһэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Хоренко ажаллажа байна. А. Мантавай фото.

СССР-эй Верховно Советдэ хунгала хунгалтын хүндэлэлдэ

Үйлдбэрин дэбжэлтэ

Ленинэй орденго паровозо-вагонно заводой коллектив эдэ үдэрнүүдтэ патристическэ ехэ дэбжэлтэтэйгээр ажаллажа байна. СССР-эй Верховно Советдэ хунгала хунгалтын хүндэлэлдэ заводой цех бүхэн ажаллалга бахтала жагсанхай. Үйлдбэрингөө талмай үргэлхэнгүй продукци үйлдбэрилгын үргэдхэхэ гэхэн үнэртэ үүсэхэе дэмжэн, цехүүд хоорондохой мүрьсөөгөө улам үргэдхэнэ.

Заводой гол цехүүдэй нэгэн болохо шэрэм шудхалгын цехын коллектив социалистическэ мүрьсөөндэ оролсохо зуураа, квартална түсэбөө болзорһоон урид дүүргэхэ ба түсэбөө гадуур 200 тонно шэрэм шудхаха гэхэн уялгаа нэрэтэй солотойгоор бээлүүлжэ байна. Шэрэм шудхалгад январь харынгаа түсэбье болзорһоон дүрбэн үдэр урид — январин 28-да дүүргээ.

Тус цехын бригадануудай, участогуудай хоорондо үргэнөө элгэрэн социалистическэ мүрьсөөндэ коммунист С. Гордеевэй хүтэлбэрилгэ бригада түрүү эргэдэ ябана. Тус бригадынэ залвишанууд В. Белев, И. Хамаганов, М. Крамаренко, А. Бондаренко гэшлэл халаанайнгаа номонууды 140—150 процент дүүргээ.

Тэрэшлэн мастер нүхэр К. Мандрусовай хүтэлбэрилгэ комсомольско-залуушуулай формовочно участкаи хүтэлбэрилгэ эдэ үдэрнүүдтэ өлгөөр бүри шангадхан ажаллажа байна.

Б. Степанов.

Хэлэнэн үгэдөө хүрэнэ байна

Хандагатай леспромхозой Горхон гэжэ модо бэлэхлэхэй пунктда Тарбагатай аймагай Мологовой нэрэмжэтэ колхозой сезониюуд (бригадирнын нүхэр Гаврилов) хүдэлмэригидэ юм.

Колхозой молошод СССР-эй Верховно Советдэ хунгала хунгалтын хүндэлэлдэ элгэрэн социалистическэ мүрьсөөндэ оролсодо, үдэр бүхэндэ 4,7 кубометр модо таллуулха гэхэн социалистическэ уялга абалан аад, уялгаа 135—140 процент дүүргээ байна.

Модо таллуулагдаш В. Гаврилов, Ф. Радионов, П. Шикин, А. Сафонов болон бусад илангаяа хайн амжалтанууды туйлажа, эрхим ажалаараа суурхана.

П. Бахрамеев.

Шэнэ социалистическэ уялганууд

Трактор машинануудые заһабарилха үнэртэн жэлэйнгэ квартална түсэбье хооло үлүүлэн дүүргэһэн Кударын аймагай Ехэ-Кударын МТС-эй механизаторнууд мүнөө СССР-эй Верховно Советдэ хунгала хунгалтые ажаллалга бахтала хайн механизаторнууд В. Капустин, Р. Посохова болон бусад олон хүнүүд үдэр соо нормоёо 150—180 процент дүүргээ.

Хайн энэ МТС-эй механизаторнууд СССР-эй Верховно Советдэ хунгала хунгалтын хүндэлэлдэ дээшлүүлэгдэн социалистическэ эхэн уялганууды абалд, трактор болохо хүдөө ажакхын бусад машинануудаа февралын 10 болотор булгангайгайгайгай гэжэ шиндхээ. Ф. Хангаржев.

Советско-французскэ худалдаа наймаанай харилсаанууд тушаа

1953 оной июлин 15-да баталагдаһан франко-советскэ худалдаа наймаанай Хэлсэнэй дүрнүүдтэй зохилуулан хоёр Талын түлөөлэгшэдэй хамтын засадани 1954 оной январин 19-һөө 28 хүрэтэр Москвада боложо, туйлагдан үрэ дүнгүүдэ харжа үзэһэн ба хоёр оройн хоорондо худалдаа наймаа саашадан хүгжөөлгээдэ шэглүүлэгдэн хэмжээнүүдэе харалһан байна.

Алишье талануудай зүгһөө үгтэхэ товарнуудай списогүүдэй хүсэлдөө ороһонхоо хойшонхи зургаан харын дүүрэхэдэ Хэлсэнэй ёһоор түрүүшын жэлдэ тогтоогдоһон товарнуудай ехэнхи хубинь дурсагдаһан списогүүдэй ёһоор үгтэһэн гү, али худалдажа абтаһан байна. Энэ Хэлсэн хадаа 1953 ондо 1952 онойхиде орходоо хоёр оройнхоорондо товарнуудай эрьсые хоёр дахин нэмэхэ арга олго-

һон байна гэжэ дурсагдаһан түлөөлэгшэд хүсэд ханангаар тэмдэглэн байна.

Хэлсэнэй бөөлүүлэгдэхэ түлшын жэлэй эсэс хүрэтэр товарны андалдан абалсалгы нэмэгдэхэ тухай түлөөлэгшэд зүбшөөлгөөһэн, тэрэшлэн СССР Франц хоёрой хоорондо товарай эрьс саашадан нэмэхэ бүхэ шүүхэ хэмжээнүүдэе алишье Талын үзэһэн гэжэ хүсэжэ байһан тушаа мэдүүлһэн байна.

Дурсагдаһан хэлсэнүүдэй французскэ экономическэ делегацие гадаадын хэрэгүүдэй министрствын Экономическэ Депаартаментын Начальник П. Шарпанне советскэ делегацие — Гадаадын худалдаанай министрствын Депаартаментын Начальник И. С. Бахтов толгойлоһон байна.

Советско-шведскэ худалдаа наймаанай харилсаанууд тушаа

Амжалтатайгаар хэдгэжэ дүүрэн хэлсэнүүдэй эсэстэ СССР ба Швециин хоорондо 1954 ондо товарнуудай эрьсэе тухай протокол 1954 оной февралын 2-то Москвада баталагдаба.

1953 онойхиде орходоо товарнуудай эрьсые горьтойгоор нэмэхэ ябадал протоколоор харалагдаба. Советскэ Союз хадаа нефть ба нефтепродуктуудые, марганцево ба хромово рудануудые, асбест, жмых, ангай арһа, автомобильнууд ба бусад товарнуудые Швецидэ худалдажа байна.

Швеци хадаа штапельна волокно, саарһа, загаһа барилгын сулна, хүнгэн, эдэе хоолой ба ой модоной промышленностин түхээрлэгнүүдэе, электротүхээрлэгнүүдэе, үрэмдэлгын станогүүдэе, шанар хайнтай прокат, сагаан тоһо ба

Советско-шведскэ худалдаа наймаанай харилсаанууд тушаа

бусад товарнуудые Советскэ Союзда үгэхэ юм.

Хэлсэнүүд хадаа хани ёһон ба бэе бээе ойлголсолгын орло байдалда үнэртэжэ хоорондо худалдаа наймаанай харилсаанууд хүгжөөхые хоёр талын хүсэжэ бүхэ харуулаа. Энэнтэй зохиладан 1954 оной түрүүшын хахад үнэртэжэ хоёр тала хадаа советскэ товарнуудые Швецидэ худалдаж дээшлүүлэхэ тухай, тэрэшлэн Швецидэ советскэ захилнууды нэмэхэ тухай асуудалы харх үзэхэ гэжэ зүбшөөрлэһэн байна.

Советскэ талаһаа — Гадаадын худалдаа наймаанай министр Г. Кабанов, шведскэ талаһаа — Швецидэ СССР-тэ шуулаг Онсо Бүрин эрхэтэ Посол Р. Сульман протоколдо гар табия.

Бурят-Монголой механизаторнууд МТС-үүдэй хүдэлмэригдэйдэ Бүхэсоюзна зүблөөндэ хабаадагшад хандалгы халуунаар дэмжэнэ

Техникие эрхимээр ашаглахын түлөө тэмсэе!

Советскэ Союзай машинно-тракторна станцинуудай бүхэ хүдэлмэригдээтэ, мэргэжэлтэдэ, алба-харгалшад КПСС-эй ЦК-гэй ба СССР-эй Министруудэй Советдэй зарлан, машинно-тракторна станцинуудай хүдэлмэригдээтэй Бүхэсоюзна зүблөөндэ хабаадагшад хандалгы бин радиогоор шагнаад, бүхэ зүрхэнгөө хайшаан дэмжэбэ.

Манай МТС-эй хүдэлмэригдээтэй патристическэ уялга хадаа оройнгоо хүдөө ажакхы саашадан хүгжөөхэ тухай парти ба правительствын түүхэтэ шиндхэбэригнүүдэе бодотоор бээлүүлхын түлөө бүри эдэхитэй үүсхэлтэйгээр ажаллана.

1953 ондо би ДТ—54 маркын тракторта хүдлөө һэм. Хабарай тарилгын үедэ газар хахалһан, таряа хуряалгын үедэ трактораараа комбайн шэрэнэн байнаб. Үнэртэжэ жэлэй сезон соо, зөөлэн хахаллагада оруулан болоходо 658 гектарай орондо, 1129 гектар газар элдүүлжээб. Тинхэ зуураа 572 килограмм горчию ба тоодохо материал арьбалаа һэм. Нёлодо гол түлээ Карл Марксн нэрэмжэтэ колхозой Зунды Жугдуролой тарианажалай бригадын полинуудые хахалһан ба элдүүлһэн байгааб. Тэрэ газар дээрһини баян таряан ургуулагдаа. Энэ бригаднынхид 324 гектарай га бүриһөө 24 центнер шэнинэ, 200 гектарай га бүриһөө

21 центнер шэнинэ хуряажа абһан байна. Энэ хадаа колхоз сооно ба МТС-эйнгэ зонодо эгээн ургага болоно.

Би 1937 онойхо хойшо тракторто таар хүдэлмэригдэ, бага бэшэ дүр шэлтэй болонхой. Тингэбэшые, минни хүдэлмэридэ үшөөл дутагдаһанууд үзэгдээг, тракторай техникческэ дутагалтайгаар заһагдаһан дээрһэн халуун хүдэлмэриин үеһаатаха ябадал ушардаг. Тингэбэшэ бид

